

MEMO

Aan : Gemeente Overbetuwe
T.a.v. : de heer E. Gloudemans
Van : Henk Ullenbroeck
Datum : 21 februari 2019
Betreft : voorstel tot vaststelling geurverordening Overbetuwe
Project : P179687.001

Beste Eric,

In vervolg op de vragen die gesteld zijn door enkele raadsleden, hierbij zoals op 20 februari besproken een memo waarin is ingegaan op de eerder ingediende reactie van overlegpartner LTO Noord (voorstel om vaste afstanden niet aan te passen, anders dan in de ontwerp geurverordening voorgesteld) en de consequenties van het wel of niet doorvoeren van het aanpassen van de vaste afstanden voor kleinere grondgebonden veehouderijen.

Raadsvoorstel

Het college van B&W stelt aan de gemeenteraad van Overbetuwe voor om de vaste afstanden van kleinere grondgebonden veehouderijen (zoals melkveehouderijen met een omvang tot 100 melkkoeien en paardenbedrijven met een omvang tot 25 paarden) te verkleinen: in de bebouwde kom tot 50 meter (in plaats van 100 meter) en in het buitengebied tot 25 meter (in plaats van 50 meter).

Het college stelt voor om voor alle andere veehouderijen, zoals melkveehouderijen met 100 of meer melkkoeien, paardenbedrijven met 25 of meer paarden, voor bedrijven met pelsdieren en voor veehouderijen met dieren waarvoor een bij ministeriële regeling een geuremissiefactor is vastgesteld (zoals varkens- en pluimveebedrijven) de (individuele) normen en afstanden niet aan te passen. Voor deze veehouderijen blijven op basis van het voorstel van B&W dezelfde normen en afstanden gelden zoals die nu ook van toepassing zijn.

Uit inzichten die volgen uit uitspraken van de Raad van State volgt dat bij ruimtelijke ontwikkelingen een beoordeling van de geurhinder moet plaatsvinden in het kader van een goed woon- en leefklimaat. Om duidelijkheid te verschaffen hoe de gemeente dit toetst is een beleidsregel opgesteld waarin er toetswaarden t.a.v. de cumulatieve geurbelasting zijn gegeven. Een dergelijke beleidsregel, die van belang is voor ruimtelijke procedures, kent de gemeente Overbetuwe nu niet. De normen met betrekking tot de cumulatieve geurbelasting zijn anders dan de normen die voor individuele intensieve veehouderijen gelden.

De discussie in de raadscommissie en de raad lijkt zich toe te spitsen op de voorgestelde kortere afstanden. En niet of veel minder over de geurgebiedsvisie en de beleidsregel. Daarom is in deze memo alleen nader ingegaan op het voorstel m.b.t. de aanpassing van de vaste afstanden.

Wet en regelgeving

Normen en afstanden t.a.v. de toegestane geurbelasting zijn vastgelegd in de Wet geurhinder en veehouderij (voor vergunningplichtige veehouderijen) en het Activiteitenbesluit (algemene regels voor overige veehouderijen). Deze bevatten standaardnormen voor de geurbelasting van (intensieve) veehouderijen, zoals varkens- en pluimveebedrijven, op geurgevoelige objecten zoals woningen. De normen ten aanzien van maximale geurbelasting gelden alleen voor diersoorten waarvoor een zogenaamde geuremissiefactor is opgenomen in de Regeling geurhinder en veehouderij. Voor diersoorten zonder geuremissiefactor, zoals melkveebedrijven en paardenbedrijven, geldt een vaste afstand, ongeacht het aantal dieren binnen de veehouderij.

Voor bedrijven zonder geuremissiefactor, zoals melkveebedrijven gelden vaste afstanden van 100 en 50 meter voor respectievelijk objecten binnen en buiten de bebouwde kom. De Wgv stelt dat afwijking van deze afstanden mogelijk is tot respectievelijk minimaal 50 en minimaal 25 meter. De afstanden mogen ook vergroot worden.

Categorie geurgevoelig object	Wettelijke vaste afstand (in meters)	Afwijking vaste afstand (minimum waarde in meters)
Binnen de bebouwde kom	100	50
Buiten de bebouwde kom	50	25

Wettelijke vaste afstanden

De vaste wettelijke afstanden of de afwijkende afstanden die een gemeente heeft vastgesteld gelden in beginsel alleen voor de beoordeling van een aanvraag omgevingsvergunning of bij een melding, als een veehouderij wil uitbreiden. In de praktijk spelen deze normen ook een rol bij de beoordeling van de vraag of een bepaalde geurgevoelige bestemming kan worden gelegd binnen de geldende afstanden (of geurcontouren) van een bestaande veehouderij. Deze zogenaamde 'omgekeerde werking' heeft betrekking op ruimtelijke ordeningsbesluiten, zoals een bestemmingsplan dat gericht is op de bestemming van een woning nabij een veehouderij. Bij dergelijke besluiten zijn de geldende afstanden dus ook van belang.

Onderzoek zoals opgenomen in de geurgebiedsvisie

Het merendeel van de veehouderijbedrijven in Overbetuwe betreft melkveebedrijven. Daarnaast zijn er veel, overwegend kleine bedrijven met paarden en gemengde bedrijven (meerdere diersoorten). Het aantal intensieve veehouderijen is beperkt ten opzichte van de aantallen en concentratie van intensieve veehouderijen op de zandgronden in Oost- en Zuid-Nederland. Voor melkveebedrijven is op landelijk niveau geen geuremissiefactor vastgesteld, zodat deze bedrijven niet standaard meegenomen worden in de berekening van de cumulatieve geurbelasting. Om toch een indicatie te kunnen geven van de bijdrage van deze bedrijven zijn er in het kader van de geurgebiedsvisie aanvullende berekeningen uitgevoerd. Vanwege de

spreiding in metingen is er voor gekozen om een bandbreedte-onderzoek uit te voeren.

Als er uitgegaan wordt van een lage geuremissie per melkkoe (de geuremissie van 1 koe wordt gelijkgesteld met de geuremissie van 2 varkens in een traditionele stal), is er nauwelijks sprake van een invloed op het woon- en leefmilieu.

Bij het hanteren van een hele hoge geuremissie per melkkoe (de geuremissie van 1 koe wordt dan gelijkgesteld met de geuremissie van 7,5 varkens in een traditionele stal) laat het beeld weliswaar een verslechtering zien, maar ook hier blijft de verslechtering beperkt, mede doordat er sprake is van een verspreide liggen van bedrijven, weinig clustering en slechts een beperkt aantal bedrijven in de nabijheid van bebouwde kommen gelegen zijn (zie verder de geurgebiedsvisie, paragraaf 4.3).

Reactie vooroverleg LTO

LTO Noord heeft op 8 februari 2018 een reactie gegeven op het voornemen om de vaste afstanden te verkleinen, zoals opgenomen in de ontwerp geurverordening. De ontwerp geurverordening bevatte een voorstel om afstanden te halveren voor melkveehouderijen met een omvang tot 200 melkkoeien en paardenbedrijven met een omvang tot 50 paarden. Het raadsvoorstel gaat uit van lagere aantallen) te verkleinen: in de bebouwde kom tot 50 meter (in plaats van 100 meter) en in het buitengebied tot 25 meter (in plaats van 50 meter).

Reactie vooroverleg LTO Noord m.b.t. halvering afstanden

In de ontwerp Geurverordening wordt voorgesteld om de vaste afstanden tussen veehouderij en woningen te verlagen, zowel in als buiten de bebouwde kom. Een kleinere afstand kan zowel voor de veehouderij als voor de gemeente voordelig zijn; de veehouder kan mogelijk groeien, de gemeente kan het dorp uitbreiden in de richting van een veehouder. Toch zien we naast dit voordeel ook het risico van overlast en de daarbij behorende klachten bij het verkorten van de afstand. Daarom raad LTO-Noord aan om de vaste afstand tussen woningen en veehouderijen niet te verlagen.

In de notitie geeft de gemeente aan een onderscheid te willen aanbrengen in bedrijfsomvang en afstanden. De gemeente stelt voor om bij bedrijven vanaf 200 melkkoeien een grotere afstand te willen aanhouden dan bij bedrijven met minder dan 200 melkkoeien. Grotere melkveebedrijven veroorzaken echter geen grotere geurbelasting dan kleinere melkveebedrijven doen, dat is ook de reden waarom er in de Geurwet gekozen is voor het hanteren van vaste afstanden bij melkveebedrijven in tegenstelling tot bijvoorbeeld varkens- of kippenbedrijven. Het argument om in gebieden met een sterke menging van functies onderscheid naar bedrijfsgrootte te maken, vindt LTO-Noord niet overtuigend. Daarnaast roept dit onderscheid ook praktische vragen op. Als een bedrijf wil doorgroeien naar een omvang van meer dan 200 melkkoeien, moet het dan gaan verplaatsen omdat de verordening deze uitbreiding op de bestaande locatie niet toestaat. Dat lijkt LTO-Noord een te vergaande maatregel. LTO-Noord stelt voor om het onderscheid naar grootte te laten vervallen.

Reactie op standpunt overlegpartner LTO Noord m.b.t.de halvering van de afstanden (uit inspraaknota)

Het voorstel om afstanden te halveren voor kleinere veehouderijen (niet-intensieve veehouderijen) is ingegeven om mogelijkheden voor verweving van functies te vergroten. Daarnaast vergroten we de uitbreidingsmogelijkheden van kleine veehouderijbedrijven. Door de afstanden niet te verkleinen voor grotere melkveebedrijven wordt hinder voorkomen; alleen de afstanden voor kleinere veehouderijbedrijven, niet-zijnde intensieve veehouderij / nertsen e.d., worden op basis van dit voorstel gehalveerd.

De grens tussen kleine en grote bedrijven is ingelegd op 200 stuks melkrundvee (exclusief het bijbehorend jongvee) en bij de overige diersoorten (paarden, pony's, schapen) op 50 stuks. Wij hebben nog eens kritisch naar deze aantallen gekeken en zijn bij nader inzien van mening dat de gekozen aantallen niet aansluiten bij de doelstelling om kleine bedrijven uitbreidingsruimte te geven. Vandaar dat voorgesteld wordt om in de verordening de aantallen te halveren en met afwijkende afstanden te gaan werken bij melkveebedrijven tot 100 stuks en paardenhouderijen e.d. tot 25 stuks.

Als een melkveehouderij groeit boven de grens, zal de afstand minimaal 100 (bebouwde kom) of 50 meter (buitengebied) moeten zijn. Dit zijn feitelijk de oude/huidige afstanden. Er vindt namelijk geen 'verzwaring' van de afstandseis plaats. Verplaatsing van bestaande stallen is niet aan de orde. De mogelijkheid om verder te groeien wordt gekoppeld aan afstanden / de beschikbare milieuruimte. Dit is een gangbare methode.

Aanvulling reactienota

LTO Noord wijst op het risico van overlast en daarbij behorende klachten bij het verkorten van de afstand. Het raadsvoorstel bevat een voorstel voor het verkorten van afstanden voor kleinere melkveebedrijven (tot 100) en kleinere paardenbedrijven (tot 25). Het hanteren van bijgestelde vaste afstanden voor deze kleinere bedrijven en het in stand houden van de vaste afstanden voor bedrijven met meer dan 100 melkkoeien of 25 paarden, beoogt een evenwicht te vinden tussen het borgen van een goed woon- en leefmilieu en de mogelijkheden voor verwerving van functies.

Op basis van een indicatieve berekening is de inschatting dat er in de gemeente Overbetuwe 25 locaties zijn waar er sprake is van een grondgebonden veehouderij met minder dan 100 melkkoeien en 25 paarden, waarnaast een woning is gelegen binnen de huidige vaste afstanden (50 meter voor het buitengebied, 100 meter voor de bebouwde kom). De melkvee bedrijven (17 van de 25) hebben gemiddeld 34 melkkoeien (het maximum is 68 melk- en zoogkoeien). De bedrijven met paarden hebben gemiddeld 7 paarden (het maximum is 18 paarden). Het betreft dus echt kleinere veehouderijen waar er weinig hinder is verwachten. Een vaste afstand van 25 meter (bebouwde kom) of 50 meter (bebouwde kom) zorgt voor voldoende bescherming tegen mogelijke overlast.

Voor grotere melkveebedrijven (meer dan 100 melkkoeien) en bedrijven met meer dan 25 paarden, blijven de standaard wettelijke vaste afstanden gelden (100 meter bebouwde kom en 50 meter buitengebied)

Als een bedrijf wil groeien van bijvoorbeeld 20 paarden naar 40 paarden, of van bijvoorbeeld 60 koeien naar 120 koeien, dan moet het bedrijf voldoen aan de afstanden van 50 meter in het buitengebied en 100 meter voor de bebouwde kom. Net zoals dat nu ook het geval is. Er is geen enkele noodzaak voor verplaatsing zoals door LTO ten onrechte wordt gesuggereerd.

Als een bedrijf groter is, dient er meer afstand te worden aangehouden.

Maar als een veehouderijbedrijf slechts beperkt van omvang is, is het niet nodig hiervoor afstanden te hanteren (100 meter voor de bebouwde kom en 50 meter voor het buitengebied). Voor dergelijke kleine bedrijven leggen de standaard vaste afstanden een te grote milieucclaim / beperking op voor andere functies. Die andere functies worden dan onnodig beperkt door een "papiercontour" van een veehouderij met een beperkt aantal koeien of paarden. Een contour die qua afstand vergelijkbaar is met de afstandseis van een categorie 3.1 of 3.2-bedrijf op een bedrijventerrein, terwijl de feitelijke hinder vele malen kleiner is.

Ook worden deze kleine extensieve veehouderijbedrijven bij kleine uitbreidingen, binnen de grenzen (25 paarden of 100 melkkoeien) onnodig beperkt. Zonder aanpassing van de vaste afstanden mogen de 25 veehouderijen uit de indicatieve analyse niet uitbreiden. Bij een aanpassing van de vaste afstanden wel, zolang ze maar klein blijven. Willen ze groeien tot meer dan 100 melkkoeien of 25 paarden, dan zullen de stallen moeten voldoen aan de standaard vaste afstanden. Het is niet duidelijk waarom LTO stelt dat de versoepeling van afstanden voor kleine veehouderijen leidt tot knelpunten van de veehouderijen. Het biedt juist mogelijkheden. Wel worden de afstandseisen voor andere functies niet onnodig groot gehouden voor kleinere veehouderijen.